

Галина Солоїденко,

секретар Інформаційно-бібліотечної ради при Президії НАН України,
пров. наук. співроб. НБУВ, канд. іст. наук

РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ І САМОВРЯДНИХ ОРГАНІВ У УПРАВЛІННІ БІБЛІОТЕЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Висвітлено пріоритетні напрями діяльності самоврядних організацій, співзасновником та базовою організацією яких є НБУВ, зокрема, розширення інформаційного обміну, в т. ч. результатами професійної наукової та інформаційно-бібліографічної діяльності; підготовка спільних наукових видань; розробка та реалізація багатосторонніх програм і проєктів тощо.

Ключові слова: Інформаційно-бібліотечна рада (ІБР); Асоціація бібліотек України (АБУ); Рада директорів наукових бібліотек і інформаційних центрів академій наук – членів Міжнародної асоціації академій наук (МААН); Некомерційне партнерство «Бібліотечна Асамблея Євразії».

Громадські та самоврядні бібліотечні організації покликані сприяти утвердженню у свідомості суспільства пріоритету бібліотек як основи розвитку науки, освіти та культури, формуванню системи критеріїв професійних оцінок стану бібліотечної справи в країні, захисту професійних інтересів, об'єднанню зусиль бібліотечної громадськості з метою підвищення престижу бібліотечної галузі. У зв'язку з цим особливого значення набувають питання організації діяльності бібліотечних самоврядних організацій для пошуку шляхів розвитку бібліотечної справи, удосконалення системи управління нею.

На практиці сформувався три типи координаційних органів бібліотечного управління: бібліотечні комісії і ради; бібліотеки – методичні центри і бібліотечні товариства та асоціації.

Координаційні організації функціонують в усіх розвинутих країнах світу. Наприклад, в США в здійсненні бібліотечної політики визначальну роль відіграє Національна комісія по бібліотекам і інформатиці, а також Рада по бібліотечним ресурсам. У Франції при Міністерстві культури та інформації функціонує Вища бібліотечна рада. У Росії позитивно зарекомендувала себе Міжвідомча комісія з розробки Державної програми інформатизації бібліотечної справи, створена при Управлінні бібліотек Міністерства культури.

У більшості країн СНД діють міжвідомчі ради з координації діяльності

бібліотек, які забезпечують міжгалузеве організаційно-методичне керівництво та координацію роботи з питань формування бібліотечно-інформаційних ресурсів. Зокрема, в Республіці Узбекистан ще у 2000 р. було створено Міжвідомчу раду – колегіальний міжвідомчий орган, який здійснює координацію діяльності інформаційно-ресурсних та інформаційно-бібліотечних центрів і бібліотек відповідно до основних напрямів її роботи [1].

У вітчизняній бібліотечній практиці також напрацьовано певний досвід організації діяльності міжвідомчих бібліотечних комісій і рад. Саме з метою удосконалення системи управління бібліотечною справою в УРСР у 1975 р. було створено республіканську міжвідомчу раду¹ та обласні міжвідомчі ради з питань бібліотечної роботи. Вони мали забезпечувати тісну взаємодію установ і організацій, що мають у своєму підпорядкуванні мережу бібліотек, органічно поєднувати централізоване планове керівництво з ініціативою бібліотечних працівників на місцях, забезпечувати чіткий розподіл прав і обов'язків на різних рівнях управління.

Особливо плідною була діяльність рад в поглибленні науково-методичної та науково-дослідної роботи в галузі бібліотекознавства і бібліографознавства. Зокрема, у 80-х рр. ХХ ст. було завершено формування науково-дослідних підрозділів в усіх великих наукових бібліотеках республіки. Зміцнили їхні зв'язки із спеціальними кафедрами вузів культури, що обумовлювалося зведеним перспективним плануванням науково-дослідної роботи. Стало системою обговорення Радою з координації науково-дослідних робіт при Міністерстві культури УРСР основних напрямів бібліотекознавчих досліджень, прийняття висновків і рекомендацій за їх результатами [2].

Певну роль в управлінні бібліотечною справою відіграла і Головна бібліотечна інспекція, утворена при Міністерстві культури УРСР, яка здійснювала контроль за впровадженням рішень і рекомендацій міжвідомчої ради з питань бібліотечної роботи, виконанням зведених планів роботи бібліотек – методичних центрів з основних напрямів бібліотечного будівництва. Проте, виконуючи важливі координаційні функції і розробляючи пропозиції щодо вдосконалення різних напрямів діяльності бібліотек країни і конкретних регіонів, ради не мали необхідних механізмів правового бібліотечного управління.

Зі здобуттям Україною незалежності відбулася ліквідація багатьох

¹ Положення про Міжвідомчу раду з питань бібліотечної роботи при Міністерстві культури УРСР // Довідник бібліотекаря. – Х., 1977. – С. 258–259.

координаційних органів та структур, які забезпечували взаємодію бібліотек, в т. ч. було ліквідовано і міжвідомчі ради. Нині загальне методичне керівництво бібліотеками та координацію їх роботи згідно зі статтею 24 «Державне управління бібліотечною справою» Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» здійснює спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері культури – Відділ аналізу та прогнозування діяльності бібліотек Міністерства культури і туризму України. Управління бібліотечними мережами та координацію їх діяльності забезпечують бібліотеки – методичні центри. Окремі функції щодо координації та управління діяльністю бібліотек стали виконувати і бібліотечні асоціації, проте в дещо іншому аспекті та напрямках.

Найпотужніша книгозбірня – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського є головним науково-інформаційним центром країни, національним книгосховищем та науково-дослідним інститутом з бібліотекознавства, книгознавства та бібліографознавства, установою, яка завдяки діяльності ряду громадських та самоврядних організацій забезпечує взаємодію бібліотек на трьох рівнях: відомчому, державному та міждержавному.

НБУВ є базовою організацією та робочим органом Інформаційно-бібліотечної ради (ІБР) Національної академії наук України, Асоціації бібліотек України, Ради директорів наукових бібліотек і інформаційних центрів академій наук – членів Міжнародної асоціації академій наук (МАН). Коротко розглянемо діяльність зазначених організацій, які забезпечують взаємодію і управління діяльністю бібліотек на кожному із цих рівнів.

Становленню і розвитку відомчої бібліотечно-інформаційної системи Національної академії наук України, до складу якої нині входять понад 100 бібліотек та 70 інформаційних підрозділів науково-дослідних установ (НДУ) з сукупним документно-інформаційним фондом понад 30 млн. прим., сприяє діяльність Інформаційно-бібліотечної ради НАН України – постійно діючого дорадчого органу Президії НАН України.

Заснована 1929 р. Рада упродовж свого існування неодноразово змінювала назву, структуру і пріоритети своєї діяльності, проте головним завданням завжди лишалася координація роботи зі створення документно-інформаційної бази для забезпечення наукових досліджень Національної академії наук. Рішення ІБР є обов'язковими для виконання всіма установами НАН України, які мають у своїй структурі бібліотеки та інформаційні підрозділи.

За рішенням ІБР було розроблено низку організаційно-методичних

документів, у т. ч. «Положення про керівництво мережею бібліотек наукових установ АН УРСР», «Положення про бібліотеку НДУ», «Положення про систему підвищення кваліфікації кадрів бібліотек НДУ АН УРСР», «Положення про організацію школи передового досвіду в бібліотеці НДУ», «Типові правила користування бібліотекою НДУ», «Кваліфікаційні характеристики посад співробітників НДУ» тощо.

Значну увагу ІБР приділяла науково-дослідній роботі, залученню бібліотек до наукових досліджень, які проводила НБУВ. Зокрема, досліджувалися проблеми формування фондів наукових бібліотек (1971–1974 рр.), використання зарубіжних періодичних видань (1980, 1984–1987 рр.), напрями розвитку централізації бібліотек мережі (1985–1987 рр.), ресурсні можливості інформаційних підрозділів науково-дослідних установ та визначалися найцінніші структурні компоненти цих ресурсів (1992–1993 рр.) тощо. За результатами досліджень приймалися відповідні рішення, постанови, розпорядження Президії АН. Інформація про удосконалення того чи іншого напрямку діяльності бібліотечно-інформаційних підрозділів широко висвітлювалася у фахових виданнях [3].

Після 1991 р. діяльність ІБР НАН України змінилася. В нових умовах вона стала виконувати функції організатора управління нововведеннями та взаємодії бібліотек, надаючи їм реальну допомогу в оволодінні та впровадженні кращих досягнень бібліотечної науки і практики. Важливими складовими діяльності цього органу стали прогнозування основних напрямів розвитку бібліотечної справи, вироблення пропозицій щодо розподілу валютних асигнувань на передплату вітчизняних та зарубіжних видань, розробка та реалізація комплексних програм і проєктів перспективного розвитку інформаційно-бібліотечної справи, впровадження нових технологій.

За рішенням Ради відділом бібліотекознавства НБУВ при активній участі Методичної комісії ІБР було підготовлено ряд інструктивно-методичних матеріалів, які увійшли до збірників «Організація роботи бібліотеки науково-дослідної установи НАН України»² (вийшло п'ять випусків – 1997, 1999, 2000, 2006, 2009 рр.). Результати узагальнення діяльності бібліотечно-інформаційних підрозділів, дослідження сучасного стану бібліотечно-інформаційних ресурсів НАН України знаходять відображення у щорічних

² Організація роботи бібліотеки науково-дослідної установи НАН України : зб. док. і матеріалів / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 1997–2009. – Вип. 1–5.

випусках інформаційно-аналітичних оглядів діяльності бібліотек НДУ ³ (з 1996 р. вийшло 15 випусків).

Міжнародний книгообмін як важливе джерело централізованого комплектування бібліотек системи НАН України іноземною літературою постійно знаходився в полі зору ІБР. За поданням Ради, Президія НАН України ухвалює низку рішень щодо стабілізації міжнародного книгообміну. Серед них варто виокремити Постанову «Про забезпечення Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського науковими виданнями для міжнародного книгообміну» (№ 40 від 12 лютого 1999 р.) [4]. Про окремі види ресурсів, зокрема, зарубіжні періодичні видання, що надходять до фондів бібліотек НАН України, інформують науково-інформаційні систематичні покажчики НБУВ ⁴.

Управління єдиною бібліотечно-інформаційною системою на основі нових технологій постійно потребує аналізу всіх напрямів діяльності бібліотеки, нових підходів до вивчення інформаційної цінності фонду, критеріїв ефективності її роботи, структурної перебудови підрозділів, які здійснюють інформаційну діяльність в установах Академії [5].

Результати роботи бібліотечно-інформаційної системи НАН України з науково-інформаційного забезпечення потреб вітчизняної науки узагальнюються НБУВ у щорічних звітах про науково-інформаційну діяльність НАН України ⁵, що дозволяє виявити основні тенденції у розвитку науково-інформаційної діяльності, прослідкувати за технологічними, структурно-функціональними змінами, які відбуваються у бібліотечно-інформаційній сфері НАН України.

За ініціативи ІБР питання щодо удосконалення діяльності бібліотечно-інформаційної мережі НАН України систематично заслуховуються на

³ Робота бібліотек науково-дослідних установ НАН України: інформаційно-аналітичний огляд / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К.: НБУВ, 1996–2009. – Вип. 1–15.

⁴ Зарубіжні періодичні видання у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського та бібліотек установ НАН України (надходження 2007–2008 рр.) : сист. покажч. / НАН України, НБУВ. – К., 2009. – 292 с.; Енциклопедичні, довідкові та бібліографічні зарубіжні книжкові видання у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського і бібліотек науково-дослідних установ НАН України (Надходження 2003–2005 рр.) : сист. покажч. / НАН України, НБУВ. – К., 2007. – 196 с.

⁵ Науково-інформаційна діяльність НАН України // Звіт про діяльність Національної академії наук України у 2003 р.: у 2-х ч. – Ч. 2. – К., 2004. – С. 68–77.

засіданнях Президії НАН України. Зокрема, лише упродовж останніх років було прийнято ряд постанов Президії НАН України ⁶ «Про організацію передплати на іноземні наукові журнали та доступу до провідних світових баз даних наукової інформації» № 199 від 14 липня 2004 р., в яких конкретизувалися завдання та окреслювалася стратегія дій ІБР щодо розвитку бібліотечно-інформаційної сфери Академії; збереження документно-інформаційних фондів; передплати іноземних періодичних видань; доступу установ Академії до провідних світових електронних баз даних наукової інформації; технічного й програмного забезпечення бібліотек НАН України; створення на базі бібліотек, інформаційних, перекладацьких служб науково-інформаційних підрозділів з наданням їхнім працівникам статусу наукових співробітників тощо.

Сприяння і допомогу в організації та підвищенні ефективності управління бібліотечною справою надають бібліотечні товариства та асоціації, які є добровільними об'єднаннями бібліотек і бібліотекарів. Виконуючи функції професійної консолідації бібліотекарів, юридичного захисту соціальних, професійних прав і економічних інтересів, бібліотечні товариства та асоціації беруть на себе функції координації бібліотечної діяльності, усунення відомчих бар'єрів, сприяння створенню та розвитку різних типів бібліотек, а також послуг, орієнтованих на зростаюче різноманіття духовних потреб населення, розробку конкретних пропозицій щодо поліпшення формування фондів і забезпечення матеріально-технічної бази бібліотек, визначенню основних завдань підготовки та перепідготовки працівників галузі та ін.

Професійні бібліотечні асоціації та товариства як органи бібліотечного самоуправління забезпечують поєднання державного і громадського управління бібліотечною справою, колегіальність і професіоналізм, безпосередню участь її членів у процесах управління, залучення бібліотекарів до напрацювання, прийняття та реалізації рішень, представлення інтересів бібліотечної галузі в країні (регіоні) та за кордоном.

Бібліотечні асоціації, які формують бібліотечну політику та активно впливають на управління бібліотечною галуззю, функціонують у різних країнах світу понад 130 років. У 2000 р. членами Міжнародної федерації

⁶ «Про організацію мережевого інформаційного забезпечення наукових досліджень» № 96 від 5 квітня 2006 р.; «Про забезпечення Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського науковими виданнями для міжнародного книгообміну» № 306 від 11 листопада 2009 р.; «Про доставляння обов'язкових примірників видань» № 118 від 21 квітня 2010 р.

бібліотечних асоціацій і установ (ІФЛА) були 170 асоціацій, які об'єднували бібліотеки різних типів, інформаційні установи, видавництва та книго-торговельні організації, а сама федерація охоплювала понад 1600 національних асоціацій більш як із 140 країн світу.

У 90-х роках ХХ ст. в країнах СНД представники професії розпочали активно обговорювати роль асоціацій в управлінні бібліотечною галуззю. Серед багатьох статей, присвячених зміні підходів в управлінні від авторитарного до демократичного, слід назвати статтю С. О. Басова «Управление библиотечным делом: от монополии на власть – к разделению властей» [6].

В Україні на початку 1990-х років активізуються процеси національного відродження, посилюються тенденції залучення бібліотечної громадськості до законодавчої діяльності, створюються Асоціація бібліотек України та Українська бібліотечна асоціація. У цей період розробляється документація, яка регламентує діяльність асоціацій, проводяться заходи, спрямовані на забезпечення її гласності [7]. Подальшому становленню та розвитку цих організацій сприяла і наукова діяльність фахівців, пов'язана з дослідженням роботи бібліотечних асоціацій країни, які діяли у минулому та громадських об'єднань і товариств, що діють у сучасному світі [8, 9].

Взаємодію бібліотек на державному рівні та формування вітчизняної бібліотечної політики забезпечує Асоціація бібліотек України (АБУ) – всеукраїнська некомерційна самоправна організація, яка була заснована в листопаді 1991 р. за ініціативою спеціалістів медичних, технічних бібліотек та бібліотек навчальних закладів і наукових установ – учасників Надзвичайного з'їзду бібліотекарів України. АБУ організує свою роботу згідно зі Статутом, в якому зазначено, що основною метою діяльності асоціації є об'єднання зусиль, підтримка і координація дій її членів задля збереження і розвитку бібліотечної справи в Україні [10].

Провідні фахівці НБУВ, члени комітету з бібліотечної політики і правового захисту бібліотек АБУ працюють над створенням законодавчого поля бібліотечної галузі, беруть активну участь у підготовці ряду проектів нормативних документів. Зокрема, у діяльності робочої групи з написання оновленого проекту Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», у здійсненні експертизи національних та міждержавних стандартів з бібліотечно-інформаційної галузі, у підготовці інструктивно-методичних матеріалів на виконання Державної програми збереження бібліотечних та архівних фондів, Національної електронної бібліотеки України «Бібліотека – XXI» тощо.

Сьогодні бібліотеки АБУ є активними учасниками багатьох корпо-

ративних програм і проектів, виконання яких спільними зусиллями провідних книгозбірень дає змогу використовувати єдині національні інформаційні ресурси. Серед таких проектів: корпоративна каталогізація, стандартизація, лінгвістичне і програмне забезпечення інформаційної діяльності; створення Національної наукової електронної бібліотеки; системи реферування української наукової літератури; системи наукових електронних видань «Бібліотека – суспільству».

У сучасних умовах існує нагальна потреба у більш тісній взаємодії бібліотек всіх рівнів, координації їхньої діяльності. Для вирішення цих завдань створюються консорціуми бібліотек та інші форми їхнього об'єднання. Нові типи міжбібліотечної взаємодії з громадськими організаціями та грантодавчими фондами знаходять впровадження не лише в роботі великих національних та державних бібліотек, але й притаманні окремим невеликим бібліотекам [11]. Зокрема Бібліотека інституту біології південних морів (ІБІМ) НАН України є членом Європейської асоціації бібліотек та інформаційних центрів у галузі морських наук, національним координатором від України при Міжурядовій океанографічній комісії ЮНЕСКО. В рамках міжнародного проекту ОДІНІСЕТ бібліотека ІБІМ організувала роботу зі створення електронного репозитарію, який на 01.01.2010 р. нараховує уже понад тисячу документів. Як тренінг-центр вона проводить заняття для бібліотек науково-дослідних установ НАН України з питань створення та організації роботи репозитаріїв, інформує бібліотечну спільноту про діяльність репозитарія центрально-європейських водних бібліотек.

На вирішення колективними зусиллями міжнародної бібліотечно-інформаційної спільноти завдань оптимальної організації інформаційного забезпечення розвитку академічної науки спрямовується діяльність Ради директорів наукових бібліотек і інформаційних центрів академій наук – членів міжнародної асоціації академій наук (МААН).

Рада директорів – неурядова міжнародна самоправна організація, яка була створена у 1996 р. з метою інтеграції бібліотечно-інформаційних ресурсів академій наук та їхнього взамовикористання, поглиблення зв'язків між вченими академій наук, які входять до МААН. До її складу ввійшли директори 21 наукової бібліотеки і науково-інформаційних центрів. Базовою організацією постановою Ради МААН «О розвитку інформаційного обміну между библиотеками национальных академий наук» (№ 43 від 12.10.1996 р.) була визначена НБУВ. Колегіальними зусиллями вироблено стратегію та основні напрями діяльності Ради, які були закріплені в «Положении о Совете директоров научных библиотек и

информационных центров национальных академий наук при Международной ассоциации академий наук (МАН)» (Постанова Ради МАН № 56 від 19.12.1997 р.). За рішенням Ради МАН з 1996 р. видавався інформаційний бюлетень Ради директорів, а з 2000 р. видається науково-практичний та теоретичний збірник «Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития» (вийшло вісім випусків).

Основними напрямками роботи цієї громадської організації є: визначення пріоритетних напрямів і координація інформаційної взаємодії НБ і НЦ національних академій наук; розроблення механізмів регулярного обміну інформаційними матеріалами, взаємовикористання інформаційних ресурсів; організація обміну продуктами професійної наукової та інформаційно-бібліографічної діяльності НБ і НЦ; підготовка спільних інформаційних і наукових видань, наукових програм і проєктів; розвиток міжнародних наукових зв'язків з бібліотеками та інформаційними установами світового співтовариства [12].

Перспективним напрямом в діяльності Ради директорів НБ і НЦ є реалізація спільних наукових проєктів. Упродовж п'яти років ведеться робота щодо реалізації завдань спільного проєкту БАН та НБУВ за підтримки Російського гуманітарного наукового фонду з історико-книгознавчого дослідження та збереження кирилических видань друкарні Почаївського монастиря XVIII – першої третини XIX ст. Зокрема, БАН у 2008 р. видала науковий каталог кирилических почаївських стародруків, які зберігаються в бібліотеці. НБУВ підготувала до друку збірник наукових праць, присвячений кирилическим стародрукам Почаївської друкарні, який буде видано у 2011 р.

З 1992 р. діє ще один координаційний орган – Бібліотечна Асамблея Євразії, засновниками якого є національні книгозбірні і бібліотечні асоціації із восьми країн СНД, в т. ч. і НБУВ. Особливістю діяльності Некомерційного партнерства «Бібліотечна Асамблея Євразії» (НП БАЕ) є намагання вирішувати професійні питання у широкому контексті, проводити акції як гуманітарного так і природничо-технічного профілів, сприяючи створенню єдиного інформаційного простору [13].

У 1993 р. під час чергової Генеральної конференції ІФЛА в Барселоні Бібліотечна Асамблея Євразії була прийнята до складу цієї авторитетної організації. З тих пір щорічно в різних країнах співдружності проходять засідання Координаційного бюро БАЕ, наукові конференції, круглі столи, семінари [14].

Метою діяльності цього координаційного органу є удосконалення

правової бази співробітництва країн СНД в галузі міжкультурного діалогу, розширення доступу до спільного наукового, культурного і гуманітарного надбання країн СНД (відкриття залів дисертацій та авторефератів, створення та комплектування центрів російської книги тощо).

Важливим досягненням в управлінні бібліотечною справою стало прийняття у 2008 р. Міжпарламентською асамблеєю держав – учасниць СНД «Модельного бібліотечного кодексу», який є зведенням законодавчих актів, складених на основі спільних принципів та норм правового регулювання бібліотечної діяльності, що однаково розуміються і поділяються всіма державами – учасницями Співдружності.

З метою запровадження єдиних стандартів діяльності бібліотек НП БАЕ проводить щорічні навчальні семінари та стажування для працівників національних бібліотек. Зокрема, у 2009 р. було проведено міжнародний науково-практичний семінар «Показатели эффективности деятельности национальных библиотек стран СНГ», програмою якого передбачалося впровадити показники, розроблені та запропоновані ІФЛА на основі стандарту ISO/11620:1998 «Інформація та документація – показники бібліотечної діяльності» [15].

У вересні 2010 р. відбулися 12 загальні збори НП БАЕ, які затвердили «Програму діяльності БАЕ на 2010–2015 рр.», яка передбачає комплекс заходів з удосконалення правової бази співробітництва бібліотек та створення єдиного митного простору країн СНД. У ході засідання відбулося обговорення ряду міжнародних програм та проєктів, в т. ч. проєктів «Золотая коллекция Евразии», «Купола содружества», які мають об'єднати найцінніші видання, що зберігаються в фондах національних бібліотек. Нині успішно реалізується «Концепция формирования информационно-библиотечного пространства на базе приграничных библиотек государств-участников СНГ», яка передбачає підвищення ефективності і стимулювання міждержавного регіонального співробітництва в сфері формування інформаційно-бібліотечного простору на базі прикордонних бібліотек.

НП БАЕ створює бібліографічну базу даних «Издания и электронные ресурсы национальных библиотек государств-участников Содружества», видає довідник «Национальные библиотеки стран СНГ» та журнал «Вестник Библиотечной Ассамблеи Евразии», постійно інформує про свою діяльність на сайті (<http://bae.rsl.ru>).

Проблеми формування єдиного науково-інформаційного простору, оптимальної організації інформаційного забезпечення бібліотечної науки, створення правових, економічних, наукових, технологічних умов для обміну інформацією обговорюються на міжнародних конференціях,

семінарах та інших заходах. Участь НБУВ у проєкті FUMAGABA (2008–2009), що виконувався в рамках глобального проєкту Європейська бібліотека (TEL) сприяла укріпленню її статусу як повноправного члена Асоціації Національних бібліотек Європи та інтеграції в TEL реферативної бази НБУВ і зібрання електронних версій авторефератів дисертацій (40 тис. документів). У 2010 р. НБУВ як потенційний і перспективний партнер проєкту Світової цифрової бібліотеки (WDL) брала участь в робочій нараді бібліотек та інших організацій – учасниць даного проєкту (США, Вашингтон).

У бібліотечній практиці не завжди виконуються вимоги системного цільового підходу до управлінської діяльності. Слід наголосити, що управління бібліотекою – це єдиний і цілісний процес, в якому кожна ланка має діяти у тісному зв'язку, доповнюватися і узгоджуватися між собою. Вся система методів управління бібліотекою, що функціонує на різних рівнях – призначена об'єднати інтереси окремої бібліотеки не лише з інтересами конкретного відомства, а й всього бібліотечного співтовариства на державному, міждержавному та світовому рівнях.

Список використаних джерел

1. Органы профессионального самоуправления // Основы библиотекведения : учеб. пособие / А. П. Коваленко, А. А. Умаров, М. М. Расулов / НБ Узбекистана им. Алишера Навои. – Ташкент, 2008. – С. 116–123.
2. Матвійчук В. Д. Злобутки і нові рубежі бібліотечного будівництва на Україні в світлі рішень XXVI з'їзду КППС / В. Д. Матвійчук // Бібліотекознавство і бібліографія : республіканський міжвід. наук.-метод. зб. – Х. : Вища школа. – 1982. – Вип. 22. – С. 3–11.
3. Свобода А. А. Научно-исследовательская работа – важнейшая составляющая деятельности библиотек учреждений Национальной академии наук Украины / А. А. Свобода // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития : науч. практ. и торет. сб. – К., 2006. – Вип. 4. – С. 52–66.
4. Малолетова Н. І. Міжнародний книгообмін Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 1918–2008. Започаткування. Становлення. Розвиток / Н. І. Малолетова, Р. Л. Красій ; НАН України. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2009. – 144 с.
5. Солоіденко Г. И. Научно-методическая деятельность НБУВ и её влияние на развитие сети библиотек научно-исследовательских учреждений НАН Украины / Г. И. Солоіденко // Информационное обеспечение науки. новые технологии: сб. науч. тр. – М. : Научный Мир, 2009. – С. 27–41.
6. Басов С. А. Управление библиотечным делом: от монополии на власть – к

разделению властей / С. А. Басов // Науч. и техн. б-ки СССР. – 1990. – № 7. – С. 3–11.

7. Українська бібліотечна асоціація: документи і матеріали / Українська бібліотечна асоціація; Національна парламентська бібліотека України. – К., 1998. – 77 с.

8. *Солоїденко Г. І.* Історія створення та організація діяльності бібліотечних об'єднань та асоціацій в Україні / Г. Солоїденко // Наук. пр. Нац. Б-ки України ім. В. І. Вернадського: Бібліотеки Національної академії наук України: історія і сучасність / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, АБУ. – К., 2006. – Вип. 15. – С. 48–63.

9. *Пашкова В. С.* Національні бібліотечні асоціації 1876–2008 : монографія / В. С. Пашкова. – Х. : Акта, 2009. – 336 с.

10. *Онищенко О. С.* Асоціація бібліотек України: етапи становлення та розвитку / О. С. Онищенко, Г. І. Солоїденко // Бібл. вісн. – 2002. – № 5. – С. 24–30.

11. *Смолина Е.* Стратегия консолидации: библиотеки и социальное партнерство // Библиотечное дело. – 2004. – № 1. – С. 2–3.

12. *Онищенко А. С.* Совет директоров научных библиотек и информационных центров академий наук – членов МААН: развитие информационного сотрудничества / А. С. Онищенко, Т. Л. Кулаковская // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития : науч.-практ. и теорет. сб. – К., 2007. – Вип. 5. – С. 7–23.

13. *Игумнова Н. П.* История создания и становления Библиотечной Ассамблеи Евразии / Н. П. Игумнова // Вестник Библиотечной Ассамблеи Евразии. – 2003. – № 1. – С. 6–11.

14. *Никанорова Е. В.* Перспективы развития профессионального взаимодействия библиотек государств – участников СНГ / Е. В. Никанорова, Н. Л. Рожков // Вестник Библиотечной Ассамблеи Евразии. – 2003. – № 1. – С. 12.

15. *Меньщикова С. П.* Современные критерии и показатели оценки качества библиотечной деятельности : практ. пособие / С. П. Меньщикова. – М.: Литера, 2009. – 112 с.